

TA'LIM MUASSASALARIDA RAHBARLARINING QAROR QABUL QILISH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH USULLARI

Jabbarbergenova Bibimaryam

Ajiniyoz nomidagi NDPI

Ta'lim muassasalarini boshqaruv yo'nalishi 1 kurs magistranti

ARTICLE INFO

Received: 20th January 2024

Accepted: 26th January 2024

Online: 27th January 2024

KEY WORDS

Modernizatsiya,
optimallashtirish, texnologiya,
monitoring, landshaft.

ABSTRACT

Ushbu maqolada ta'lim muassasalarida rahbarlarning qaror qabul qilish imkoniyatlarini oshirish, turli strategiya yondashuvlari o'rganilib, ijtimoiy-psixologik jihatlari, tendentsiyalari va yutuqlari haqida so'z yuritilgan.

Ta'lim muassasalarining samarali faoliyat yuritishida qarorlar qabul qilish jarayoni muhim o'rin tutadi. Ta'limga rahbarlik qilish sharoitida maktab rahbarlarining to'g'ri qaror qabul qilish qobiliyati ta'lim muassasalarining rivojlanishi va muvaffaqiyati uchun juda muhimdir. Modernizatsiyaning ahamiyatini o'rganish, maqsadlarni aniqlash, ilmiy usullardan foydalanish, samaradorlikni oshirish, ijtimoiy-psixologik jihatlarni hisobga olish, maqsadlarni qo'yishni optimallashtirish, axborot texnologiyalaridan foydalanish, monitoring va baholashga urg'u berish orqali ushbu maqola ta'lim sohasida qimmatli tushunchalar va amaliy tavsiyalar berishga qaratilgan. ta'lim muassasalarining dinamik va murakkab landshaftida qaror qabul qilish qobiliyatlarini oshirishga intilayotgan rahbarlar.

Ta'lim muassasalarida qaror qabul qilish haqida gap ketganda, rahbarlar so'nggi tendentsiyalar va yutuqlardan xabardor bo'lishlari kerak. Ta'lim landshafti doimo rivojlanib bormoqda va maktab rahbarlari qaror qabul qilish jarayonlarida innovatsiyalar va rivojlanishning muhimligini bilishlari juda muhimdir. Modernizatsiyani qo'llagan holda, ta'lim rahbarlari o'z muassasalari talabalarga eng yaxshi ta'lim berishda davom etishlarini ta'minlashlari mumkin.[1]

Maqsad va vazifalarni aniqlash usullari. Har qanday qaror qabul qilishdan oldin, ta'lim rahbarlari o'zlari erishmoqchi bo'lgan maqsad va mazmuni aniq tushinishlari kerak. Maqsad va vazifalarni aniqlashning samarali usullaridan foydalangan holda, rahbarlar o'z qarorlari muassasaning umumiy missiyasi va qarashlariga mos kelishini ta'minlashi mumkin. Bu aniq va maqsadli yo'nalishni belgilash uchun har tomonlama tahlil qilish, aqliy hujum va manfaatdor tomonlar bilan maslahatlashishni o'z ichiga oladi.

Ta'lim rahbariyatida asosli qarorlar qabul qilish ilmiy va dalillarga asoslangan yondashuvni talab qiladi. Samarali rahbarlar to'g'ri xulosa chiqarish uchun tahlil va amaliy tajribalardan foydalanishga tayanadi. Ma'lumotlarni ko'rib chiqish, tadqiqot o'tkazish va o'z tajribalaridan kelib chiqib, rahbarlar o'z qarorlarining nazariy va amaliyotda yaxshi ma'lumotga ega bo'lishini ta'minlashi mumkin. Qarorlarni qabul qilish samaradorligini

oshirish uchun rahbarlar ish muhitini tahlil qilishlari va tartibga solishlari kerak. Joriy holatni baholash, muassasaning kuchli va zaif tomonlarini tushunish va ijobiy madaniyatni rivojlantirish orqali rahbarlar samarali qarorlar qabul qilish uchun qulay muhit yaratishi mumkin. Bunga ochiq muloqotni rag'batlantirish, hamkorlikni rag'batlantirish va qarorlar qabul qilish jarayoni uchun zarur yordam va resurslarni taqdim etish kiradi.

Rahbarlarning qaror qabul qilishga oid usullarni rivojlantirishga qaratilayotgan savollar bugun talimdagi ta'limdagi manfaatlarni amaliy yordamda muhim ahamiyatga ega ega. Qaror qabul qilish jarayonida ishtirokchilar bilan ishbilarmonlik va muhimlashuv, saylov ishlarini osonlashtirish usullari boshqaruvning muhim qismlaridir.[2]

Talim qarorda qaror qabulchi rahbarlar, o'quvchilarning fikrlarini qabul qilish oid o'rnaklarni o'sib borishlari kerak. Bu uchun o'quvchilar bilan cheklanganlik va emotsional munosabatlarning zarurligiga juda e'tibor beradi. Rahbarlar o'quvchilarining fikr va mulohazalarini qabul qilgan sud ishlarini qabul qilishlari, sud fikr va mulohazalariga adolat qilishlari va nazorat qilishlari kerak. Bunda o'qituvchilar o'quvchilari bilan yuqori darajada ishbilarmonligi va sud mulohazalarini qabul qilish hunarlarini rivojlantirishi kerak.

Muhamlashuv esa o'quvchilar bilan ishbilarmonlikni rivojlantirishning amaldagi faoliyatini tashkil etadi. O'qituvchi o'quvchilarga o'z fikr va mulohazalarini ifoda qilish uchun saylovli so'zlar, so'zlar, gaplashadan kelib chiqqan fikr va mulohazalarni talab qiladi. Bu usul o'quvchilarning o'z fikr-mulohazalarini rivojlantirishga, qaror qabul qilish va muhimlashtirishdagi qo'llanmalarni optimallashtirishga yordam beradi.[3]

Maqsadlarni qabul qilish va ta'minlash uchun rahbarlikda qaror qilishda katta joyga ega bo'lgan jarayonlardir. Talim olishda tegishli belgilanmagan bo'lsa, qaror qabulchi rahbarlar tomonidan belgilangan o'quvchilar bilan bog'liq vazifalarni va ularga ta'minlash uchun birgalikda ishlashning talab qilish kerak. Maqsadlarni tegishli qaror qabulchi rahbarlar o'quvchilarning o'ziga xos xususiyatlari va umumiy vazifalarning ishlab chiqarilishi uchun. Rahbarlar o'quvchilariga ular bo'lgan yuqori maqsadlarni oshirish, ularni motivatsiyalash va bu muammolarni ta'minlash uchun kerakli qo'llanmalarni taqdim etish huquqiga ega bo'lishi kerak. Maqsadlarni ta'minlash uchun asosiy maqsadli ishga tushirish va qo'llanmalar asosida o'zlashtirish, ularni amalga oshirish va uni yaratishni o'z ichiga oladi. Rahbarlar xodimlarini ta'minlash uchun hujjatlarni qabul qilish va shaxsiy xususiyatlariga ko'ra uyali strategiyalarni ilgari surish bilan birgalikda ishlaydilar. Buning yordamida o'quvchilarning o'z maqsadlariga erishish, yordam berish samaralaridan va o'zlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Xulosa qilib aytish mumkinki, ta'lim muassasalari faoliyatini doimiy ravishda takomillashtirish va yuksaltirishda ta'lim rahbarlarining qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. Modernizatsiyani qabul qilish, ilmiy usullardan foydalanish, samarali muloqotni rivojlantirish va axborot texnologiyalaridan foydalanish orqali rahbarlar ongli va ta'sirli qarorlar qabul qilish qobiliyatini oshirishi mumkin. Bundan tashqari, ijtimoiy-psixologik jihatlarni hisobga olish va maqsadlarni belgilashni optimallashtirish ta'lim hamjamiyatida hamkorlik va motivatsiyani rivojlantirishi mumkin. Rahbarlar qabul qilingan qarorlar kutilgan natijalarni berishi uchun monitoring va baholashga ustuvor ahamiyat berishlari juda muhimdir. Ushbu maqolada muhokama qilingan strategiyalar va yondashuvlarni amalga oshirish orqali ta'lim rahbarlari o'z rollarining

murakkabligini yo'lga qo'yishlari va o'z muassasalarining umumiy muvaffaqiyati va rivojlanishiga hissa qo'shishlari mumkin.

References:

1. Nosirov A. Rahbarning kasbiy kompetentligi va boshqaruv madaniyat ta'lim menejmenti jurnali. 2013-yil №6, 2 bet.
2. Temirov D. Ta'lim muassalarini boshqarishda pedagogik tamoyillar uzviyligi. Ta'lim menejmenti jur 2013-yil №6. 95-96 betlar.
3. Kenjaboyev A.E. Pedagogik rahbarning kasbiy kompetentligi va pedagogik mahorati. Zamonaviy ta'lim jur. 2020 № 10. 83 bet.
4. Kenjaboyev A.E. "Zamonaviy o'qituvchining kasbiy kompetentligi va kreativligi – bugungi kun talabidir". Xalq ta'limi jurnali 2020-yil № 5.9-11 bet.
5. Xushanov A. Ma'naviyatni shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari, metod va usullarda namoyon bo'lish shakllari. 2022-yil. № 6. 265-268 bet.